

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Constitvtionibvs. Titvlvs II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

illam communem essentiam quasi quartam: manifestè protestans, quòd nulla res est, quæ sit Pater & Filius & Spiritus Sanctus; nec est essentia, nec substantia, nec natura: quamvis concedat, quòd Pater & Filius & Spiritus Sanctus sunt una essentia, una substantia, unaque natura, verum unitatem hujusmodi non veram & propriam, sed quasi collectivam & similitudinariam esse fatetur: quemadmodum dicuntur multi homines unus populus, & multi fideles una ecclesia: juxta illud: *a* Multitudinis credentium erat cor unum, & anima una. & Qui *b* adheret Deo, unus spiritus est cum illo. Item: *c* Ille qui plantat, & qui rigat, unum sunt: & *d* Omnes unum corpus sumus in Christo: rursum in libro Regum. *e* Populus meus, & populus tuus, unum sunt. Ad hanc autem suam sententiam asserendam, illud potissimum verbum inducit, quòd Christus de fidelibus inquit in Evangelio: *f* Volo pater ut sint unum in nobis, sicut & nos unum sumus, ut sint consummati in unum. Non enim (ut ait) fideles Christi sunt unum, id est, quædam una res, quæ communis sit omnibus, sed hoc modo sunt unum, id est una ecclesia, propter catholicam fidei unitatem, & tandem unum regnum, propter unionem indissolubilis charitatis, quemadmodum canonica Iohannis Apostoli epistola legitur: *g* Quia tres sunt qui testimonium dant in cælo. Pater & Filius & Spiritus Sanctus: & hi tres unum sunt. Statimque subiungitur: Et tres sunt, qui testimonium dant in terra; spiritus, aqua & sanguis: & hi tres unum sunt, sicut in quibusdam codicibus invenitur. Nos autem sacro *h* approbante concilio, credimus & confitemur cum Petro Lombardo, quòd una quædam summa res est, incomprehensibilis quidem & ineffabilis, quæ veraciter est Pater & Filius & Spiritus Sanctus; tres simul personæ, ac sigillatim quælibet earundem: & idè *i* in Deo solummodo Trinitas est, non quaternitas: quia quælibet trium personarum est illa res, videlicet substantia, essentia, seu natura divina: quæ sola est universorum principium, præter quòd aliud inveniri non potest: & illa res non est generans, neque genita, nec procedens, sed est Pater, qui generat, & Filius, qui gignitur, & Spiritus Sanctus, qui procedit: ut distinctiones sint in personis, & unitas in natura. Licet igitur alius sit Pater, alius Filius, alius Spiritus Sanctus, non tamen aliud: sed id, quòd est Pater, est Filius, & Spiritus Sanctus idem omnino: ut secundum orthodoxam & catholicam fidem consubstantialia esse credantur. Pater enim ab æterno Filium generando, suam substantiam ei dedit, juxta quòd ipse testatur: *k* Pater quòd dedit mihi, majus omnibus est. Ac dici non potest, quòd partem substantiæ suæ illi dederit, & partem ipse sibi retinuerit: cum substantia Patris indivisibilis sit, utpote simplex omnino. Sed nec dici potest, quòd Pater in Filium transtulerit suam substantiam generando, quasi sic dederit eam filio, quòd non retinuerit ipsam sibi: alioquin deditisset esse substantiam. Patet ergo, quòd sine ulla deminutione Filius nascendo substantiam Patris accepit: & ita Pater & Filius habent eandem substantiam: & *l* sic eadem res est Pater & Filius, nec non & Spiritus Sanctus ab utroque procedens. Cum ergo Veritas pro fidelibus suis orat ad Patrem: Volo (inquiens) ut ipsi sint unum in nobis, sicut & nos unum sumus: hoc nomen *m* unum, pro fidelibus quidem accipitur, ut intelligatur unio

a Act. 4. *b* 1. Cor. 6. *c* 1. Cor. 3. *d* 1. Cor. 12. *e* 3. Regum 22. *f* Ioan. 17. *g* 1. Ioan. 5. *h* Vide Melchiorem Can. lib. 12. c. 7. de locu Theolog. 6. 2. præcep. *i* In uno manuscr. ita: Et idè in Deo solummodo Trinitas, non quaternitas reperitur. *k* Ioan. 10. *l* Ioan. 17. *m* Significatum & a quo vocatio nem dictionis unius vide apud Bart. in l. 1. si plures, in vers. difficile. ff. de pac. Sed aliter unum sunt fideles Christi, aliter tres persona divina.

charitatis in gratia: pro personis verò divinis, ut attendatur identitatis unitas in natura, quemadmodum alibi Veritas ait: Estote *a* perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est: ac si diceret manifestius: Estote perfecti perfectione gratiæ, sicut Pater vester cælestis perfectus est perfectione naturæ, utraque videlicet suo modo: quia inter creatorem & creaturam, non potest tanta similitudo notari, inter eos major sit dissimilitudo notanda. Si quis igitur sententiam vel doctrinam præfati Iohachim in hac parte defendere vel approbare præsumpserit, tanquam hæreticus ab omnibus evitetur *b*. In nullo tamen propter hoc Florentiæ monasterio (cujus ipse Iohachim exstitit institutor) volumus derogari: quoniam ibi & regularis est institutio, & observantia salutaris: maxime, cum ipse Iohachim omnia scripta sua nobis assignari mandaverit apostolica sedis iudicio adprobanda, seu etiam corrigenda, dictans epistolam, quam propria manu subscripsit, in qua firmiter constituit, se illam fidem tenere, quam Romana tenet ecclesia, quæ (disponente Domino) cunctorum fidelium mater est & magistra. Reprobamus etiam & condemnamus perversissimum dogma impii *d* Almarici, cuius mentem sic pater mendaciter excæcavit, ut eius doctrina non tam hæretica, quam insana sit censenda.

DE CONSTITUTIONIBUS
TITVLVS II.
CAP. I.

luris canonici statuta omnes ligant: & eorum ritus, tam in pronunciando, quam in decidendo iudicia sunt regulanda.
Ex Concilio Meldensi *e*.

Canonum *f* statuta custodiantur ab omnibus. Et nemo in actionibus vel iudiciis ecclesiasticis suo sensu, sed eorum auctoritate ducatur.

CAP. II.

Constitutio respicit futura, & non præterita.

Gregorius *g* in Registo.

Cognoscentes: *h* [1 & 7.] Rem quæ culpa caret in damnum vocari non convenit. Quotiens verò novum quid statuit, ut scilicet futuris formam imponere, ut dispendiis præterita non commendet: Ne detrimentum ante prohibitionem possint ignorantes *i* incurere, quòd eos postmodum dignum est vetitos iustificare.

[1 Multa narrantur de Christianis mancipiis, quæ iudeis comparabant. Volebat autem Gregorius in futurum statueri, ut iudei qui Christiana mancipia emerint, intra diem quadragesimæ eos vendere teneantur. Sed si ante annum quam hoc statueretur quædam apud eos Christiana mancipia manserint, veritas illi ex eo dispendium irrogari, sed eis eorum alienandorum licentiam dari, conservaretur, quia.]

CAP. III.

Potestas legem condendi & mutandi est penes vicarium Christi. Et quod de uno connexorum statuitur, ad aliud connexum extenditur. Abbas Siculus.

Augustinus super illud epistolæ ad Hebræos 1.

Translato sacerdotio *m* necesse est ut legis translatio fiat.

Quia enim simul & ab eodem & sub eadem sponsonne utraque data sunt, quòd de uno dicitur, necesse est ut de altero intelligatur.

a Matth. 5. *b* resutetur. *c* al. Florentino. *d* Almarici hæresis refert dicitur in p. 2. q. 7. *e* Cap. 11. & Burch. l. 1. c. 61. Deo p. 5. c. 171. & c. 1. eod. tit. in 1. compil. *f* Quid dicitur canon. D. D. in l. privilegia. C. de sac. eccl. & gloss. can. 1. dist. 3. *g* Lib. 7. epistol. 33. ad Fortunatum Episcopum Neapolitanum. *h* Cap. 2. eod. tit. in 1. compil. *i* al. non commendat. *k* Licet de in debito. & ibi gl. de prob. & l. lege 6. cum quidam. ubi Bart. D. ad leg. Corn. de sic. *l* Ca. 7. extant verba huius ca. in gloss. ord. *m* Cap. 4. eod. tit. in 1. compil.

CAP. IV.

Omnia prohibita a lege, peccatum est, & omne illud, quod sequitur ex eod. b. d.

Idem super epist. ad Roman. a

Nam concupiscentiam b nesciam, &c. Hoc enim elegit Apollolus generale, unde omnia mala oriuntur. Bona est ergo lex, quæ dum hoc prohibet, omnia mala prohibet.

CAP. V.

Constitutiones decretorum singularibus sunt opinionibus præferenda.

Hieronymus in Parabolis c.

Neminis prudentia tua. Prudentia sua innotuit, quæ ea, quæ sibi agenda vel dicenda videntur, Patrum decretis præponit.

CAP. VI.

Non valet constitutio collegii in damnationem aliquorum, & commoda ab eorum, cessante rationabili causa. Vel sic: Absq. rationabili causa non potest major pars capituli tollere consuetudinem, utilitatem privatorum nutrienda.

Innocentius III. Senonensi Archiepiscopo, & Episcopo Trecent.

Cum omnes d. [1 & infra.] Ad audientiam a notitiam pervenit, quod Trecentenses canonici novum fecerunt in Trecenti ecclesia constitutum, ut eis tam in præsentia, quam in absentia redditus suos ex integro percepturus, qui in eadem ecclesia post illam constitutionem fuerunt, vel de cætero fuerint instituti, reditus in absentia non percipiant, sed tunc solum, cum fuerint residentes: cum secundum Trecentenses ecclesie consuetudinem omnes in hoc consueverunt esse pares. Statuerunt f. etiam, ut (cum singulis præbendis adnexa sint vineæ) ipsis suis, dum vixerint, possidentibus, vineæ decedentium ad successores non transeant, sed proventus earum inter singulos dividantur.

Cum igitur, quod quisque juris in alterum statuit, ipse debeat uti eo: & sapientis dicat auctoritas: g. Patre regem, quam tu ipse tuleris: mandamus quatenus antiquos canonicos junioribus, & junioribus in perceptione fructuum tam præbendarum, quam vinearum coarctatis antiquis, secundum priorem consuetudinem usque ad tempus prædictæ constitutionis servatam, vel secundum rationabilem institutionem in posterum observandam.

[1] ¶ Unum corpus sumus in Christo: singuli autem alter alterius membra: non debent majores minoribus, aut seniores junioribus invadere. Sed omnes qui in una ecclesia uni Deo famulantur, participent libertate. Cum pondus & pondus, mensura & mensura utrumq. abominabile sit apud Deum. Et evangelicis pariter familiis pari mercede vineæ suæ operarios remunerari, & extremos. Verum ad audientiam Apostolatus non pervenit.

CAP. VII.

Constitutio laicorum, ecclesiarum seu ejus bona non adstringit.

Idem h. Tridentino Episcopo.

Quæ in i. ecclesiarum: [1 & infra.] Sanè pervenit ad audientiam nostram, quod cives k Tervisini consueverunt, ut si quis se ad inopiam vergere probabiliter allegaverit l, alienandi feudum, quod ab ecclesia vel aliis tenet, liberam habeat facultatem: [2 & infra.]

a Cap. 7. legimus hæc verba in gloss. ordin. b Cap. 7. eod. tit. in compil. c Cap. 3. eod. verba sunt in gloss. ordin. & c. 6. eod. tit. in compil. d Cap. 1. eod. tit. in 3. compil. e In multis antiquis, ad audientiam apostolatus nostri. f Secundum est canonice statutum. g Canonice scribitur in dist. moral. ut notat Ciceron. text. in Rubr. & l. d. quod quisq. juris, &c. h al. Trecent. al. Coctensi. al. Ceren. i Cap. 2. eod. tit. in 3. comp. k Trecentenses & Conaglanenses. l Id est, allegando probaverit, nequam sufficit dicere nisi probetur.

Volentes igitur ecclesiarum indemnitati consulere, constitutionem hujusmodi, & venditiones feudorum ecclesiasticorum factas sine legitimo ecclesiasticarum personarum assensu, vires decernimus non habere.

[1] Et ecclesiasticorum virorum præjudicium attentantur, firmitatem sortiri non debent, sed ad ecclesiarum indemnitatem debent potius infirmari.]

[2] Nec emptor tenentur priori domino respondere, nisi ex sexta parte pretii, quam ipsi, si recipere voluerit, exhibebit, ex quo ecclesiasticarum non modicum jura laeduntur.]

CAP. VIII.

Dignitas sublata de ecclesia per statutum capituli confirmatum per Papam, ulterius non censetur vacare, nisi per contrarium actum statutum fuerit revocatum.

Idem.

Cum accessissent a ad Apo. sedem Archid. Tullenfis & G. Tullen. capituli procurator. Archi. proposuit memoratus, quod cum olim quidam Tullenf. canonici nostris auribus intimassent, quod primiceriatus b in Tullenf. ecclesia tanto tempore vacavisset, quod ad manus nostras illius personatus esset donatio devoluta: [1 & infra.] Fuit insuper ex parte capituli allegatum, quod de communi assensu canonicorum Tullenf. fuerit constitutum, ne primiceriatus dignitas c esset ulterius in ecclesia memorata: inter canonicos ipsos primiceriatus proventibus & possessionibus distribuitis: [2 & infra.] Propter quod evidenter adparet, quod primiceriatus ipse tanto tempore non vacaverit, sicut nobis fuerat falsa insinuatione suggestum. & infra. Quocirca mandamus, quatenus si vobis confiterit Tullenf. canonicos, ne ulterius in Tullenf. ecclesia primiceriatus esset officium, communiter statuisse, ac statutum ipsam auctoritate sedis apostolicæ fuisse postmodum (sicut dicitur) confirmatum, vos illud faciatis in suo robore permanere: nisi postea dicti canonici contravenierint, aliquem videlicet in primicerium eligendo.

[1] Dis. fil. alie sylvæ & belli prati Abbatibus, & Columbanæ monasterii Decano dedimus in mandatis, ut super hac inquirerent veritatem, & si personatum illum tanto tempore ita vacavisse constaret, quod juxta Lateran. statuta concilii ad nos ipsius esset donatio devoluta, ipsi personam idoneam de Tullenf. ecclesia vel aliunde in ipsi personatum instituerent vice nostra, & eundem facerent ab illa pacifice possideri.]

[2] Et eadem constitutio a. be. me. Alex. PP. prædecess. n. sui postmodum confirmata.]

CAP. IX.

Non obstante certo canonicorum numero etiam per Papam confirmato, protrudendum est receptum ultra numerum de superexcrecentibus fructibus, maxime si voluntariè per canonicos fuerint recepti.

Idem Clugiensis d. Episcopo.

Cum M. Ferrariensis, e [1 & infra.] Dicitur M. pro se ac quatuor sociis suis proposuit, quod Ferrarienses canonici, ut eo amplius suos redditus augmentarent, quod proventus ecclesie (qui dividi consueverant inter plures) in usus cederent paucorum, quatuordecim præbendas tantum, præter id, quod mensæ communiter deputarunt, in eadem ecclesia contra antiquam consuetudinem statuerunt. Postmodum verò contra constitutionem ipsam voluntariè venientes dictos quinque in canonicos receperunt, nullis præbendis assignatis eisdem. Et licet eorum redditus non modicum fuerint augmentati, nondum tamen eis voluerunt ex superexcrecentibus redditibus providere.

Verum ex adverso f fuit propositum, quod quatuordecim præbendarum numero in Ferrariensi ecclesia instituto, & apostolicæ protectionis præsidio robo-

a Cap. 4. eod. tit. in 3. compil. b al. primiceriatus dignitas. c Vide tit. de offic. primic. 7. d al. Clugiensis, e Cap. 3. eod. tit. in 3. compil. f ex adverso.

rato, cum una in eadem ecclesia prabenda vacasset, ad quorundam instantiam duos ad eam, & postmodum ad preces Episcopi dictum M. & quendam alium sine prejudicio dictae constitutionis in canonicos receperunt: ita quod canonici de canonia nihil perciperent, donec primi duo essent prabendas integre adsecuti. Cumque per canonicorum industriam fuerit procuratum, ut ex possessionibus, quas ecclesia tempore longo possedit, plures eis reditus solverentur, superexcrecentes communi mensa, quae minus sufficiens fuerat, deputaverunt: quos dicti quinque sibi postmodum petierunt contra capituli constitutionem in beneficium assignari. [2 & 7.] Mandamus quatenus cum in constitutione praedicta, & confirmatione se, apo. vel fuerit vel esse debuisset sicut consuevit expressum 4, nisi in tantum excrecerent ecclesiae facultates, quod pluribus possent sufficere competenter: & idem canonici in derogationem suae constitutionis, ad b vacaturas prabendas quatuor receperunt ultra numerum constitutum: antiquis canonicis prabendas cum integritate percipientibus consueta, superexcrecentes reditus praedictis canonicis facias assignari: ita, quod si ex eis pares potuerint cum aliis sortiri prabendas, quod super fuerit, in communes canonicorum usus (sicut prius stauerant) siue aliter, prout melius videbitur, convertatur: revocatis in irritum quaecunque ab alterutra partium in prejudicium alterius post motam quaestionem coram Episcopo Ferrariensi circa prabendas vel possessiones fuerint innovata.

[1 ¶] Canonicus. F.B. & B. & G. Canonicorum Ferrariensium, & magister G. Ferrariensis capituli procurator ad sedem Apostolicam accessissent, super quaestione quam de prabendis & reditibus habebant adinvicem dil. fil. n. tt. sanctae M. in Cosm. dia. cardinalem eis concessimus auditorem, coram quo.]

[2 Quia vero super his plena nobis, sicut idem cardinalis asserit, exhiberi non poterat certitudo, causam ipsam tuo examini duximus committendam.]

CAP. X.

Statutum generale laicorum, ad ecclesias, vel ecclesiasticas personas, vel earum bona in earum prejudicium non extenditur: nec speciale, etiamsi earum commodum & favorem concernat. Hoc dicit, quoad intellectum, Abbas Siculus.

Idem Abbati & conventus S. Sylvestri.

Ecclesia sanctae Mariae [1 & 7.] Nos attendentes quod laici (etiam religiosi) super ecclesiis & personis ecclesiasticis nulla sit attributa facultas: quos obsequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi: a quibus si quid motu proprio statutum fuerit, quod ecclesiarum etiam respiciat commodum & favorem, nullius firmitatis existit, nisi ab ecclesia fuerit approbatum. Unde statutum de Basilio de non alienandis praediis rusticis vel urbanis, ministeriis, & ornamentis ecclesiarum, illa reprobatur fuit potissima ratione, quod auctoritate non fuit Rom. Pontificis roboratum. Quod a senatore factum fuerat in prejudicium monasterii non conventi nec confessi vel convicti, in irritum revocantes, easdem possessiones restituendas sibi sententia liter desinimus. f

[1 In via lata contra I. de Alteja, qui quasdam ipsius possessiones dicebatur contra iustitiam detinere, movit tempore B. Corosonis dicti sanatoris sub L. Iudice quaestionem. In ipso autem iudicio praefato I. de Alteja syndicus monasterii vestri assistit, & ab eo etiam testes

a I quod f. notit. 8. quia assidua. De adit. ed. notat. Bart. in l. memo. D. de reb. dub. b vacantes. c 1. in 3. compil. tit. de foro compet. Partes huius c. sunt 7. ut lite pendente. c. 3. & 4. d Vide c. qua in ecclesiis. supr. hoc tit. sacra pag. decretorum & liberalium artium ex tit. de iur. iur. in 3. cod. e Praefati ubi Roma, vid. san. bene. 66. dist. f residuum tit. in c. 7. ut lit. pen.

producti quidam ex monachis extiterunt. Iudex vero auditis rationibus partium pro eodem I. absolutiois sententiam promulgavit, a cuius sententia pars altera vocem: appellationis emisit. Super hoc postea quaestione suborta, proponente parte victrici, quod non poterunt appellare, cum dictus L. non ut iudex, sed tanquam arbiter fuisset electus, parte victa contrario asserente, quod cum arbitrio fuerit contradicium, quod partes non nisi metu poene confringit, quae in praemisso arbitrio non fuerat comprehensa, appellari merito poterit, & fortius, si iudicium extitisset. De hoc igitur ad iam dictum B. Corosonem quaestione perlata causam appellationis S. primicerio Iudici delegavit, in cuius partibus constitutus dictus I. de Alteja proposuit, se conveniendum non esse, cum non possideret id quod pars altera requirerat, sed cum monasterium vestrum rem possideret petitam, dictus autem B. Coroson quoniam, quoddam statutum emiserat a populo Romano approbatum pariter & acceptum, quod si quis post litem contestatam rem a se petitam transferret in alium, daretur possessio petitori, & alter fieret de possessore petitor. & idem I. post litem contestatam rem ipsam in monasterium transferre praesumpsit; possessionem rei petite assignavit ecclesiae memoratae. Verum quoniam dictus I. de possessionibus ipsis monasterio nostro annuam reddidit pensionem, adiecit ut hoc ipsum ab ecclesia S. Mariae fieret, donec de proprietate fundi cognosceretur; sed solutio qua fieret ecclesiae S. Mariae in via lata in iure suo penitus non noceret. Sed quia saepe factum monasterium vestrum conquerebatur a promisso B. Coroson: contra iustitiam spoliatum, & ipsum per officium nostrum suppliciter restitui postulabat, quod statutum ejus nullius valoris extiterit, multipliciter asseverans. & 7. His ergo & consimilibus in nostra, & f. n. praesentia prudenter a partibus allegatis.]

CAP. XI.

Pena simpliciter adposita propter contumaciam, in dubio intelligitur temporalis, & non perpetua.

Idem universis doctoribus Parisiis commorantibus.

EXliteris a vestra devotionis accepimus: [1 & 7.] Licet a vobis fide praestata fuerit constitutum, ut si quis magistrorum ordinationi universitatis ipsorum duceret resistendum, & primo, secundo, tertio conveniret magistrorum, ex nunc beneficio societatis eorum in magistratibus privaretur: & ob hoc magister G. fuit eorum communione privatus. Quia tamen constitutum non fuit, ut in perpetuum huiusmodi privatio perduraret, cum tam juris canonici, quam nostri moris existat, ut is, qui propter contumaciam communione privatur, cum satisfactionem congruam exhibuerit, restitutionem obtineat: mandamus quatenus supra dictum magistrum statutis vestris nunc humiliter parere curantem, ad communionis vestrae consortium in magistratibus admittatis.

[1 Quod cum quidam moderni videlicet doctores liberalium artium a majorum suorum vestigiis in tribus praefertim articulis deviant, habitu videlicet inhonesto, in lectionum & disputationum ordine non servato, & pio usu in celebrandis exequis decedentium clericorum jam quasi penitus negligenter omissis. Vos cupientes vestrae consulere honestati octo ex vobis iuratos ad hoc unanimiter elegistis, ut super dictis articulis de prudentium virorum consilio bona fide starent, quod foret expediens & honestum, ad illud in posterum observandum, vos juramento interposito communiter obstringendo, excepto duntaxat magistro G. qui jurate retuens & formidans fidei iuramentum pro se tantum obtulit cautionem. Fuit etiam insuper ad cau-

a Cap. 12. in 3. compil. de iur. iur.

team a vobis fide interposita protinus constitutum, ut si quisquam magistrorum adversus alios diceret resistendum, & primo & secundo tertio, communitus infra triduum universitati parere contemneret magistrorum, ex tunc beneficio societatis eorum in magistratibus privaretur: & quidem hoc ultimum quidem ex vobis simpliciter, quidam vero nisi satisfaceret, & nonnulli, nisi per vos se admitti ab aliis obtineret, se intellexisse fatentur. Cum autem supradictus magister C. infra triduum universitati non paruerit, requisitus iuxta conditionem ex tunc a vobis habitus, est exclusus. Qui cum satisfactioni condignae postmodum se obtulisset, in iv. magistrorum iuramento interposito compromisit, illorum dictum pro bono pacis se gratum & tatum pariter habiturum. Illi vero usque consilio sapientum, dictum suum communitate promulgant, & memorato magistro in virtute iuramenti praestitum prohibentes, ne deinceps in licitis universitati resistere magistrorum, & injungentes eisdem, et tandem in eodem statu persisteret quo tunc erat, donec per se vel per procuratorem se posse ab aliis magistris per sedem Apostolice obtineret, salva in omnibus honestate. Vnde nobis humiliter supplicatis, ut eundem magistrum, virum utique providum & honestum & discretum, qui tanquam obedientiae filius, quod sibi praedicti quatuor injunctum, suscepit humiliter, & patienter observat, & ex benignitate sedis Apostolice faceremus communioni restitui magistrorum. Nos igitur ex praemissis intelligentes eidem magistro fuisse mandatum, ut tandem persisteret in eo statu quo tunc erat, donec magistrorum communioni de mandato sedis Apostolice redderetur, & paratus sit super praemissis satisfactionem congruam exhibere.]

CAP. XII.

Non possunt canonici sine causa restringere numerum canonicorum sui praebendarum. Abbas Siculus.

Honorius III. Episcopo & cantori Cambionensi.

Ex parte a Episcopi Eduensis fuit propositum, quod canonici Eduenses propriis commodis in hiantes praebendarum numerum ab antiquo in ecclesia Eduensi statutum (licet non sint ejus deminuti reditus) restringerent. [i & infra.] Nolentes igitur divini numinis minui cultum, sed potius augmentari, mandamus quatenus antiquum numerum facientes auctoritate nostra servari, praebendas, quas a tempore ultimi statuti inventis vacasse in ecclesia memorata (non obstante aliqua constitutione super hoc a canonicis ipsis facta, vel confirmatione a nobis b ab eisdem obtenta) personis cum consilio Episcopi conferatis.

[i] Ut sic in temporalibus magis abundent, dum ea de quibus sustentari vult canonice numerus consuetus, tali praetextu in augmentacionem convertere praebendarum, & in factis suis ruitonem super hoc confirmationis literas a nobis dicuntur impetrasse in communi forma.]

CAP. XIII.

Constitutio futura respicit, & non praeterita: nisi in ea de praeteritis cavetur.

Gregorius IX. Archiepiscopo S. Mariae majoris de urbe.

Quoniam constitutio Apostolicae sedis omnes adstringit, & nihil debet obscurum vel ambiguum continere: Declaramus constitutionem e. quam nuper super praeteritis in perceptione portionum majoribus, & consuetis serviciis a minoribus exhibendis, edidimus, non ad praeterita, sed ad futura tantum extendi a. Cum leges & constitutiones futuris certum sit dare formam negotiis, non ad praeterita facta trahi: nisi nominatim in eis de praeteritis caveatur.

a Ex hoc e. aperte colligitur non valere statutum, per quod cultus divinus sine causa dimittitur, etiamsi in forma communi per Papam fuerit confirmatum. b Hunc textum dixit Curia esse singularem ad hoc, quod app. confirmationis intelligitur de confirmatione in forma communi. c e. statum. j. de majoria. & ob.

tibus, & consuetis serviciis a minoribus exhibendis, edidimus, non ad praeterita, sed ad futura tantum extendi a. Cum leges & constitutiones futuris certum sit dare formam negotiis, non ad praeterita facta trahi: nisi nominatim in eis de praeteritis caveatur.

DE RESCRIPTIS. b

TITVLVS III.

CAP. I.

Privilegio generali, secundum ius commune obtento, obstat rescriptum speciale, etiam de eo mentionem non faciens. b. d. secundum intellectum magis communem.

Alexander III. Senonensi Archiepiscopo.

Sicut e Romana [i & infra.] Quaxitum est a nobis ex parte tua, si alicujus causa delegatis iudicibus sub lato remedio appellationis committitur, & literis Apostolicis altera pars munita (quibus ei generaliter est indultum, ut liberè sibi liceat appellare) in vocem appellationis proruperit, an ejus in eadem causa debeat appellationi deferri? Inquisitioni tuae taliter respon. quod ejus in hac parte appellatio non debet admitti, postquam est causa iudicibus appellatione remota commissa. Quia speciale mandatum derogat generali.

[i] Ecclesia omnium ecclesiarum dissonant Domino mater est, & magistra: ita & nos qui eidem ecclesiae licet immeriti, divina dispositione providentia praesidemus, prout Dominus nobis ministraverit, consultationibus respondere cogimur singulorum, & quae videntur dubia, Apostolica circumspectionis providentia declarare. Sicut.]

CAP. II.

In rescripto Apostolico subintelligitur clausula, si preces veritate nitantur. Et si rescriptum prohibet causae cognitionem, est de falsitate suspectum.

Idem Cantuariensi Archiepiscopo.

Ex parte Conventrensis Episcopi nostris est auri bus intimatum, quod cum de causa, quae inter G. & F. clericos vertitur super praebenda de Novalis e cognoscens, legitime eidem F. (secundum tenorem literarum nostrarum continentium, quod si constaret ipsum F. de perjurio esse convictum, & perpetuo illi renunciasset praebendam, amoveretur ab ea, eo cognito & probato) praebendam adjudicasset eandem: ipse in vocem appellationis prorupit: & ad te quod ei praebendam praecise & absque cause cognitione restitueres, literas nostras reportavit: [i & infra.] Verum quoniam non credimus ita praecise scripseris, & in hujusmodi literis intelligenda est haec conditio, etiam si non f. adponatur, si preces veritate nitantur: g mandamus quatenus inspectis literis, quas Episcopo praedicto direximus, si inveneris, quod secundum praedictum modum ei scripserimus, & in literis, quas praefatus F. reportavit, non fuerit habitamentio priorum literarum, sententiam praefati Episcopi confirmes, & expeditum F. cum literis nostris, quas tibi detulit, ad praesentiam nostram tanquam falsarium venire compellas.

[i] Et Episcopum, qui post appellationem eum praebenda spoliaverat, auct. ap. alicuius beneficium conferendi potestate app. cessante privare, donec per se, vel per nuncium, aut per literas suas de tanto excessu satisfactus ad sedem ap. accederet, & praenominatum G. si eundem F. in jam dicta praebenda praesumeret molestare, vinculo excommunicationis usque ad condignam satisfactionem constringeret.]

a Verba legis, leges. C. de legibus. b Et eorum interpretatibus, add. in quadam edit. Vaticana. c cap. i. eod. tit. in r. compilat. Post Concil. Lateran. sub Alexan. 3. part. 10. cap. 11. d Post Concil. Lateran. p. 7. c. 22. & c. 2. eod. tit. in r. compilat. e Noharl. al. Noharl. f Et si scripseris taliter: hoc ex nimia occupatione contigit. g Tunc erit nisi haec clausula inferatur rescripto, non valet rescriptum. l. ult. c. de divers. rescript.